

Lempäälän kunnan lausunto Tampereen kaupungin elinvoima- ja osaamislautakunnan työllisyysjaoston vuoden 2026 talousarvioesityksestä ja maksuosuusarvioista vuodelle 2026

Kunnanhallitus 18.08.2025
638/14.00.00/2025

Valmistelija työllisyys- ja kotoutumispäällikkö Seija Soininen

Tampereen kaupungin elinvoima- ja osaamislautakunnan työllisyysjaosto on pyytänyt yhteistoiminta-alueensa kunnilta lausuntoja Tampereen seudun työllisyysalueen vuoden 2026 talousarvioesitysluonnoksesta sekä maksuosuusarvioista vuodelle 2026. Työllisyysjaosto toimii julkisten työvoimapalvelujen viranomaistehtävien hoitamisen yhteistoiminta-alueen kuntien yhteisenä toimielimenä. Tampereen seudun työllisyysalueen yhteistoimintasopimuksen mukaisesti työllisyysalueen kuntia on kuultava ennen kuin talousarvioesitys hyväksytään toimielimessä.

Yhteistoiminta-alueen kunnilta on pyydetty lausuntoa Tampereen seudun työllisyysalueen vuoden 2026 talousarvioesitysluonnoksesta tiistaihin 12.8.2025 mennessä.

Tampereen seudun työllisyysalueen talousarvioesitysluonnos vuodelle 2026, kuntalaskutussuunnitelma ja lausuntopyyntö yhteistoiminta-alueen kunnille ovat liitteinä. Lempäälän kunnan maksuosuusarvio vuodelle 2026 on 3149883 euroa, joka on 4,1 % kaikista kustannuksista.

Lausunto

Lempäälän kunta näkee, että talousarvioesitys vuodelle 2026 on oikeansuuntainen. Lempäälän kunta pitää tärkeänä, että työllisyysalueen talousarvio mahdollistaa työvoimapalvelujen järjestämisen koko yhteistoiminta-alueella. Talousarvioesityksessä on huomioitu kustannustason nousu ja palkkaharmonisointi, mutta samalla on huolehdittava siitä, ettei palvelujen laatu ja asiakkaiden lähipalvelu heikkene säästötoimien seurauksena. Samalla toivomme, että talousarvion jatkovalmistelussa priorisoidaan enemmän asiakaspalveluhenkilöstön resurssointiin.

Työllisyysalueen toiminnan menot katetaan yhteistoiminta-alueeseen kuuluvien kuntien maksuosuuksilla. Kuntien maksuosuudet määräytyvät yhteistoimintasopimuksessa sovittujen kustannustenjaon periaatteiden mukaisesti. Työllisyysalueen nettokustannuksista 50 % jaetaan laajan työttömyyden suhteessa ja 50 % kustannuksista jaetaan työikäisten määrän suhteessa. Tällä laskentatavalla kuntien työllisyysenhoidon menot ovat kasvaneet puolella, jollei jopa moninkertaisesti. Esimerkkinä Vesilahden kunnan (jolle Lempäälä tuottaa työllisyyden palvelut), työllisyysenhoidon menot Tampereen tuottamana ovat kasvaneet vuoden 2024 tasosta kuusinkertaisesti, noin 75 000 eurosta 500 000 euroon.

Työllisyysalueen kustannusten kohdentamisessa tulisi siirtyä aiheuttamisperiaatteeseen. Sopijakuntakohtaisten maksuosuuksien tulisi määräytyä todellisuudessa käytettyjen palvelujen määrän ja niistä aiheutuvien kustannusten perusteella. Nykyisessä mallissa kunnat maksavat palveluista, joita ne eivät käytä. Nykyisessä mallissa kunnilla ei myöskään ole tosiasiallisia mahdollisuuksia vaikuttaa palveluiden sisältöön eikä hintaan.

Talousarvio on kokonaisuutena laaja ja vaikeasti hahmotettava. Laskentaperusteiden tulisi olla läpinäkyviä. Kokonaiskuvasta ei saa käsitystä siitä, mitä kaikkea lukuihin todellisuudessa sisältyy. Kokonaisuutta tulisi avata kustannuserittäin siten, että kuvauksesta käy ilmi, mikä on yleiskustannusten kokonaismäärä, työllisyysalueelle kohdennettava osuus ja mitkä ovat kohdentamisperusteet.

Jotta toimintaan käytettyjen eurojen tuloksellisuutta voitaisiin arvioida, työllisyysalueen tulisi kehittää yhtenäiset henkilöstömitoitus- ja asiakasmääräparametrit sekä selkeät vaikuttavuusmittarit. Työllisyysalueen tulisi jatkaa toiminnan tehostamista, resurssien kohdentamista vaikuttaviin prosesseihin ja sopeutustoimia, jotta palvelujen järjestämisestä kunnille aiheutuvia kustannuksia saadaan pienenemään sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Tavoitteena tulisi olla, että talousarvio rakentuu valtionosuuden pohjalle. Koska nykytilanteessa työllisyysalueen kustannukset ylittävät siihen saatavan valtionosuuden, kunnat joutuvat rahoittamaan toimintaa merkittävästi omasta taloudestaan.

Lempäälän kunnan, kuten koko työllisyysalueen kuntien talousnäkymiä varjostaa kohonnut työttömyys, mikä kasvattaa menopaineita kunnissa ja heikentää verotuloja. Heikkenevä kuntatalous näkyy kunnissa sopeutustoimina, investointien vähenemisenä ja työttömyysetuuskulujen sekä Kelan kuntaosuuksien kasvuna. Uusien sopeutustoimien tarve on edelleen ajankohtainen. On erittäin huolestuttavaa, että kunnat odottavat työttömyysetuuskulujensa lisääntyvän.

Lempäälän kunta esittää, että työllisyysalueen talousarvio perustuu aiheuttamisperiaatteeseen ja kustannusten läpinäkyvään erittelyyn sekä toiminnan tehostamista ja kustannusten sopeuttamista jatketaan edelleen.

Liitteet:

Talousarvioesitysluonnos ja kuntien maksuosuusarviot vuodelle 2026
Lempäälän kunnan lausuntoesitys
Ote pöytäkirjasta_Elinvoima- ja osaamislautakunnan
työllisyysjaosto10.06.2025
Lausuntopyyntö

Toimivalta: Lempäälän kunnan hallintosäännön 5 luvun 1 §:n mukaan kunnanhallitus päättää asioista, joita ei ole säädetty tai määrätty muulle kunnan toimielimelle, viranhaltijalle tai luottamushenkilölle.

Lisätietoja: kehitysjohtaja Antti Korkka, antti.korkka@lempaala.fi , 040 191 8745 ja työllisyys- ja kotoutumispäällikkö Seija Soininen, seija.soininen@lempaala.fi, 040 1945 270

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää antaa selostusosan mukaisen lausunnon koskien Tampereen kaupungin elinvoima- ja osaamislautakunnan työllisyysjaoston vuoden 2026 talousarvioesitystä ja maksuosuusarviota vuodelle 2026

Kunnanhallitus päättää tarkastaa pykälän kokouksessa.

Päätös

Otteet Tampere kirjaamo, hyvinvoinnin ja elinvoimapalveluiden palvelualue

Tiedoksi Talouspalvelut